

Turismi arendamise arenguplaan 2014 – 2020 Põhja-Eestis

1. Turismi arendamise prioriteedid 2014 – 2020 Põhja-Eesti regioonis

Põhja-Eesti turismiregioon koosneb viiest maakonnast: Harjumaa, Järvamaa, Raplamaa, Lääne- Virumaa ja Ida-Virumaa. Põhja-Eesti rannikupiirkonnas, Narvas ja Tallinnas peetakse turismi arendamist üheks olulisemaks ettevõtlusvaldkonnaks. Rapla, Järva ja Harjumaal on turismivaldkonna pakkumine väljaarendamisel ning teisase tähtsusega. Koostöös erinevate turismiarendajate ja ettevõtjatega on järk-järgult tõstetud regiooni atraktiivsust turismiipiirkonnana välisturgudel, mida kinnitab ka kasvav regiooni külastavate turistide arv. Käivitatud on tegevused siseturismi arendamiseks ja tootearenduseks.

Turismi arendamine regioonis on tootepõhine ja lähtub „Tutvusta Eestit“ turismi turunduskontseptsioonist ning baseerub Põhja-Eesti Turismi arengukaval aastani 2015.

1.1. Prioriteetsed tootepõhised teemavaldkonnad regiooni turismi tootearenduses ja turunduseks on:

Kultuuripuhkus

Alateemad:

- Arhitektuuri- ja ajaloopärand:** mõisad (Kukruse, Saka, Mäetaguse, Vihula, Sagadi, Palmse, Kilti, Muuga, Padise, Kõue, Saku, Hүүru) linnused (Narva, Rakvere, Paide, Toole), kloostrid (Padise ja Pühtitsa), kirikud (teeliste kirikud);
- Pärandkultuur:** tööstuspärand (Ida-Virumaal ja Kundas), militarpärand (Ida-Virumaal ja Harjumaal), käsitöö ja traditsioonid (Avinurme, Järvakandi, Atla, Tohisoo), laadad ja jaanituled (nt Kunda Sõbralaat, Avinurme tünnilaat, Türi Lillelaat, jahu jahvatamine Seidla tuulikus, Mahu pilliroofestival, muinastulede öö);
- Nüüdiskultuur:** muusika- ja tantsufestivalid (nt Viru Folk, Rabarock, Rapla kirikumuusikafestival, Narva lahing, Jõhvi balletifestival, tuntud isikud (Arvo Pärt ja Rakvere), spordiüritused (nt Kiviõli motofestival, Rakvere ja Narva maratonid);
- Toit:** rahvuslikku toitu pakkuvad kõrtsid, restoranid, ökotalud; mereäärsete- ja Peipsi rannakülade toidutraditsioonid.

Looduspuhkus sh kerge aktiivne puhkus looduses ja seiklusturism

Alateemad:

- Rahvuspargid ja kaitsealad:** Lahemaa rahvuspark, Kõrvemaa MKA
- Loodusobjektid:** pankrannik ja joad (Keila-Joa, Jägala, Ontika, Saka, Valaste), väikesaared (Naissaar, Aegna, Prangli, Pakri saared), rabad (Viru raba, Kakerdaja raba, Mukri raba), rändrahnud ja kivikülv Kasmus, valged ööd.
- Loomade-lindude-taimede vaatlus** Lahemaal ja Alutagusel

4. Veeturism ja sadamad: P- E väikesadamate võrgustik (Kaberneeme, Viinistu, Käsmu, Vergi, Eisma, Kunda, Toila, Narva-Jõesuu, Narva). Harrastuskalapüük Peipsi järvel.

5. Matkad ja jalgrattapuhkus: Matkarajad (Oandu, Kõrvemaa, Norra allikad, Äntu – Punamäe, Saka-Ontika-Toila, Loosalu - Paluküla). Raplamaa ja Lahemaa rattamarsruudid ja rattalaenutused.

6. Seiklusturismi atraktsioonid ja aktiivse puhkuse keskused: Kiviõli seiklusturismikeskus ja Kohtla Kaevanduspark Ida-Virumaal, Laitse rallypark Harjumaal, Lontova seikluspark Kundas, Valgehobusemäe suusa –ja puhkekeskus Järvamaal, Kõrvemaa suusa- ja matkakeskus.

Terviseturism ja lõõgastus

Alateemad:

1. **Ravi- ja lõõgastusspaad**, spaateenuseid pakuvad mõisahotellid (Narva-Jõesuu, Meresuu, Toila, Aqva, Laulasmaa, Viimsi, Vihula, Saka, Mäetaguse); elamussaunad (Raudsillal, taludes, spaades); Narva-Jõesuu – Toila - Saka kuurortpiirkonna taaselustamine
2. **Golfirajad** Niitväljal ja Jõelähtmes, arendatav väljak Ojasaarel Lääne-Virumaal
3. **Terviserajad** Jänedal ja Kõrvemaal

Perepuhkus

Alateemad:

1. **Teemapargid sh loomapargid:** Vembu-Tembumaa Harjumaal, Rakvere linnus, Narva linnus ja bastionid, ajakeskus Wittenstein Paides, Kilplaste küla Järvamaal, Kiviõli seiklusturismikeskus, Kohtla Kaevanduspark, Lontova seikluspark Kundas, Sassi talu jaanalinnufarm Järvamaal, Kallaste talu ja Polli loomaaed Harjumaal.
2. **Muuseumid:** Eesti Politseimuuseum Rakveres, Järvakandi klaasimuuseum ja klaasistuudio, Palmse mõis-vabaõhumuuseum, Sagadi metsamuuseum ja looduskool, Käsmu meremuuseum, Kukruse polaarmõis, Viimsi rannarahva muuseum ja vabaõhu muuseum, Piimandusmuuseum Järvamaal.

Äriturism

Alateemad:

1. **Seminarid, konverentsid koos vaba aja veetmise teenustega:** Põhja-Eesti mõisates, maapiirkonna taludes ja puhkekeskustes, hotellides ja spaahotellides.
2. **Ergutus ja preemiaturism** (incentive): päevased väljasõidud Tallinnast 100km raadiuses sh organiseeritud meeskonna mängud ja aktiivne liikumine looduses nt puhkekeskustes Toosikannul Raplamaal, Lammasmäel Kundas, Veski-Sillal Järvamaal; Viikingite külas Harjumaal; Parvematkad, Preeriakoda, Huskypark ja Ruunawere postimõis Raplamaal; Järva –Jaani vanatehnika varjupaigas.

Loodusretked Lahemaa Rahvuspargis; mõttematkad Kõrvemaal. Erinevad töötoad ja õpikojad talude, atraktsioonide ja muuseumite juures, nt Järvakandi klaasikojas Raplamaal või piimandusmuuseumis Järvamaal.

Linnaturism

1. Puhkus Narvas ja Narva-Jõesuus: lõõgastus erinevates spaahotellides, perepuhkuse atraktsioonid (linnus, bastionid, rannaala), ostlemine ostukeskustes, aastaringsed kultuuriüritused, mugav ligipääs ühistranspordiga Tallinna ja Peterburi suunast.
2. Puhkus väikelinnas Rakveres: lõõgastus spaas, perepuhkuse atraktsioonid (linnus, veekeskus), ostlemine ostukeskustes, ööelu, teater, aastaringsed kultuuriüritused, mugav ligipääs ühistranspordiga Tallinna suunast, arenev ligipääs ka Peterburi suunast rongi ja bussiga.

1.2 Regiooni turismi kitsaskohad külastaja teekonnast lähtuvalt

Turunduskanalid, info ja bränd.

1. Teadlikkus Põhja-Eesti sihtkohtadest sihtturgudel ebaühtlane.
2. Turundustegevuste järjepidevus sõltub avaliku sektori poolsest ja projektipõhisest rahastamisest, vajalik on arendada mitmetasandilist koostööd ja võrgustumist.
3. Turunduskanalid ei ole stabiilselt efektiivselt kasutatud nii rahalise kui inimressursi nappusel, ettevõtjate teadlikkus turundusest madal.
4. Info turismiobjektide kohta ei ole sihtturgude keeltes kättesaadav ja ajakohastatud nii ettevõtjate kui KOV tasandil.
5. 2012 loodud 4 võõrkeeles Põhja-Eesti regiooni koduleht www.northeastonia.eu vajab edasiarendamist kui organisatsiooni tegevust tutvustav kanal ning uudiste kanal.
6. Viidad ja infotahvlid enamasti ühekeelsed, erineva kvaliteediga, info ebaühtlase tasemega. Teeäärsete objekti viitade paigaldust takistab seadusandlus.
7. Puuduvad regiooni ja sihtkohti lähemalt tutvustavad võõrkeelsed trükimaterjalid Eestisse kohale saabunud turistile jagamiseks.
8. Infotehnoloogilised lahendused turisti teenindamiseks oluliste objektide juures puuduvad, nt elektroonilised infokioskid.
9. Mehitatud maakondlikud TIKid on efektiivsed hooajaliselt.
10. Vähene koostöö ettevõtjate tasandil, ühiste pakettide, marsruutide ja turundustegevuste osas.

Kohalik transport, transpordiühendused.

1. Transpordiühendused sh ühiskondlik transport tõmbekeskustesse ja väljasõidukeskustesse, vaatamisväärsuste juurde ebapiisav.
2. Rongitransport ei ole piisav suundadel Tallinn-Jõhvi-Narva ja St. Peterburg – Narva-Rakvere-Tallinn. Venemaa suunalt saabumise kellaaegade tõttu turistide teenindamiseks ebasobiv.
3. Lennutransport ringreisijatele kallis, *fly and drive* tooteid ei turundata.

4. Laevaühendus ainult Tallinna sadamasse, väikesadamate võrgustik ebapiisav.
5. Rattaga turisti liikumine kohati ebaturvaline ja korraldamata. Puuduvad nt kergliiklusteed, rattalaenutused, rattahoidikud, marsruutidega infotahvlid, teeviidad, maanteeäärsed puhkekohad jne.
6. Liikumispuudega inimeste liiklemiseks kohalik transport sobimatu.
7. Koostöö buss+jalgratas, rong+jalgratas teenusepakkujad vajavad koolitust ja infot.

Kohalik kogukond ja keskkond.

1. Kohalik kogukond ei ole uute atraktsioonide ja taristu loomiseks igal pool positiivselt meelestatud.
2. Vähe tegutsevaid koostöövõrgustikke kuhu kaasatud laiem kogukond/ettevõtjad/KOV.
3. Looduse- ja ajaloopärandi säilitamine/arendamine tekitab mõne atraktsiooni/piirkonna osas mõistmatust, raske koostöö RMK ja Keskkonnaametiga.

Atraktsioonid ja üritused.

1. Atraktsioonidel/Üritustel erinevad omanikud, kvaliteet ja teenindus ebaühtlase tasemega.
2. Erinevad rahastamisallikad, nt KOVidele kuuluvate objektide/ürituste puhul enamasti ebapiisavad.
3. Olemasolevad üritused ei arene rahvusvahelise tähtsusega traditsiooniliseks ürituseks – ebapiisav turundus välisturgudel, suur sõltuvus ilmast ja korraldaja rahakotist.
4. Puudub võimalus nt loodusobjekti või matkaraja eest külastustasu kogumine üksikkülastajalt, gruppide külastuse tulu koguvad reisikorraldajad, mitte objekti omanikule heakorrastamiseks (nt matkarajad).
5. Olemasolevate atraktsioonide juures puuduvad mitmekeelsed infotahvlid või elektroonilised infokioskid.
6. Regiooni külastatavuse tõstmiseks vajadus toetuseks vähemalt 3le rahvusvahelise tähtsusega üritusele: 2 suvel, 1 talvel.
7. Atraktsioonide arendamine ei ole sihtrühmade põhine, puuduvad kriteeriumid taseme ja teenuste hindamiseks.

Teenused.

- **MAJUTUS**

1. Ebapiisav ja ebaühtlase kvaliteediga majutus Ida-Virumaal.
2. Kogu Põhja-Eestis on vajalik kvaliteetsete karavaniplatside ja kámpingute väljaarendamine.
3. Maapiirkondades on majutuse pakkumine piisav kuid täituvus madal ja baseerub siseturismil, vajalik suurendada välisturistide osakaalu.

- **MUUD TEENUSED**

1. Professionaalse teenindava personali puudus toitlustusvaldkonnas.
2. Teenusepakkujate ebaühtlane kvaliteet.
3. Võõrkeelte vähene oskus kvaliteetse teenuse osutamiseks sh toitlustuse- ja lisateenuste nt giiditeenuse ja aktiivse puhkuse teenuste puhul.
4. Puuduvad ühtsed teenindusstandardid ja maaturismiettevõtjate, sh kämpingute, järgusüsteem vajab väljaarendamist.

Tooted

1. Tooted ei ole välja töötatud P-Eesti sihtrühmade põhiselt.
2. Ühistooted puuduvad nt lenda+sõida ja laev+ringreis ja majutus+väljasõit Tallinnast või Narvast.
3. Ettevõtjate tootearenduse koolitused ei ole järjepidevad.
4. Puuduvad teemapõhised „lood“ erinevatele sihtturgudele sihtkoha eripärade rõhutamiseks.
5. Põhja-Eesti unikaalse tööstuspärandi, militaarturismi ja mõisapuhkuse tooted vajavad edasi arendamist.

1.3 Regiooni arenguvõimalused ja prioriteedid

1. **Tugevate sihtkohtade loomine ja arendamine:** Lahemaa (Vihula ja Kuusalu vald), Narva+ Narva -Jõesuu, Rakvere, Toila+Jõhvi+Kohtla vallad, Peipsiäär+Avinurme koostöös Lõuna-Eesti turismiga ning lõunapoolsete Peipsi aladega.
2. **Atraktiivsete väljasõidukeskuste arendamine** ümber tugevate sihtkohtade. Abistada infoga puuduva infrastruktuuri loomisel, koolitada ettevõtjaid ja kaasata kohalik elanikkond, käsitöömeistrid ja turistile avatud külaseltsimajad ning teeliste kirikud.
3. **Pärandkultuuri keskuste esiletõstmine** rõhutades P-E omapära – ajaloopärandi näol mõisad, linnused ja muuseumid, tööstuspärandi näol Ida-Virumaa, toiduturism (s.h. kasutusse kohalik ja mahetoit).
4. **Erinevate teemaparkide** edasiarendamisel osalemine.
5. **Veeturismi arendamine**, väikesadamad ja ujumisrannad põhjarannikul ja Peipsi ääres, rannaäärse turismiinfrastruktuuri arendamine.
6. **Loodusobjektide ja parkide säästev kasutus** ja eksponeerimine sh pankrannik, joad ja klindimets. Info jagamine kodulehtedel, lõpptarbijatele ja edasimüüjatele, viidastamine.
7. **Põhja-Eesti teemapakettide väljatöötamine** –ühe – ja mitmepäevased väljasõidupaketid algusega Tallinnast ja teistest tõmbekesklustest. Loodusturismi paketid, perepaketid, ajaloo ja kultuuripärandi paketid, aktiivse puhkuse paketid, terviseturismipaketid.
8. **Turismivaldkonna inimeste pidev arendamine** konkurentsipüsimeks: kompetentside ja oskusteabe kasvatamine, uuenduslike lahenduste leidmine.

9. **Põhja-Eesti sihtkohtade ühisturundus** valitud sihtturgudel ja sihtrühmadele. Põhja-Eesti Sihtturud: Venemaa, Soome, Saksamaa, Läti, Rootsi, arendatav turg Holland. Segmendid: individuaalid ja grupid 50+, pered, oma autoga reisivad paarid, jalgratastega reisivad 35+, spaahuvilised, loodushuvilised, ajaloo- ja kultuurihuvilised. Meetmed: ajakirjanike reisid, reisikorraldajate reisid P-E, sihtriikides reisikorraldajatele ja ajakirjanikele tutvustavad visiidid, osalemine turismimesseidel, Internetiturundus - koduleht võõrkeeltes, kampaaniad sihtturgude portaalides ja sotsimeedias, ühiskampaaniad koostöös EASi, Tallinna ja teiste regioonidega, laeva-, lennu-, bussi- ja rongifirmadega.

- Säästva arengu põhimõtete rakendamine
Maailmas valitsevatest trendidest lähtuvalt püüdleb P-E säästva arengu põhimõtete laiapõhjalisele rakendamisele aidates kaasa nt rohelise võtme ja teiste ökomärgiste nõuete laiemale rakendamisele majutus- ja toitlustusettevõtetes.

Kõige enam vajab säästva arengu põhimõtetest kinnipidamist loodusturismi teenuste pakkumisel. Loodusturismi pakkumine turistile peab arenema koostöös RMK-ga ja kohalike eramaaomanikega. Looduses liikumine peab olema koordineeritud, selleks aitab kaasa väljasõidukeskuste väljaarendamine ja loomine piirkonda, kus nii kui nii käiakse ja kus koordineeritud külastus aitab kasutada loodustsäästvaid rakendusi.

- Rahvusvaheline (sh piiriülene) koostöö
Käimasolevad koostööprojektid: Harju maakonna ja Uusimaa (Soome) koostööprojekt, 2 EST-LAT-RUS koostööprojekti Lääne- Virumaal „Enjoy the best in EST_LAT_RUS“ ja Ida – Virumaal „Via Hanseatica“ koos Läti ja Vene partneritega, Grundtvigi õpikoostööprojekt „Foodprint“ Lääne-Virumaa + 8 riigi välispartnerid.

2. Tõmbekeskused Põhja-Eesti regioonis

Tõmbekeskused:

1. Rakvere Linn
2. Lahemaa Rahvuspark (Vihula ja Kuusalu vallad)
3. Toila+Jõhvi+Kohtla vallad
4. Narva-Jõesuu + Narva linn
5. Peipsiäär+Avinurme koostöös Lõuna-Eesti turismiga ning lõunapoolsete Peipsi aladega
6. Tallinn – kirjeldatakse ainult seoses väljasõidukeskustega

Tõmbekeskus ja väljasõidukeskused

2.1. Tõmbekeskuse tugevused, unikaalsus sihtkohana ja väljasõidukeskused

1. Rakvere Linn

Tugevused - väga hästi arenenud turismitaristu ja kvaliteetsed teenused.

Unikaalsus –Rakvere linnus, unikaalsed sündmused, teater.

Väljasõidukeskused – Lahemaa mõisad ja rannik, Pandivere piirkond – Kiltsi ja Muuga mõis, Porkuni paemuuseum, Kohtla kaevanduspark, Jõhvi kontserdimaja, Kuremäe klooster, Avinurme, Peipsi rannik, Tallinn

2. Lahemaa Rahvuspark (Vihula ja Kuusalu vallad)

Tugevused – 40 a rahvusvaheliselt tuntud kaubamärk, Palmse, Sagadi ja Vihula mõisad renoveeritud ja tegutsevad aastaringelt, kapteniteküla Käsnu meresõiduajalugu ja sündmused, palju väikseid majutustevõtjaid, kes pakuvad ka öko toitu ja aktiivseid tegevusi nii mere ääres kui Lahemaa metsades, loodusgiidide olemasolu, korrastatud matkaradade ja õpperadade olemasolu, kõrge teenuste kvaliteet.

Unikaalsus – rahvusparki puutumatu loodus, rannakülad ja Balti saksa mõisad.

Väljasõidukeskused: Lahemaa sisesed turismiobjektid – Palmse, Sagadi, Vihula, Käsnu, matkarajad. Rakvere, Kunda (seikluspark ja Lammasmäepuhkekeskus) Kuremäe klooster, Kohtla kaevanduspark, Viinistu kunstimuuseum, Kiiu torn, Tallinn

3. Narva-Jõesuu ja Narva.

Tugevused: Narva - linna ja Linnuse ajalugu, EL ja Vene piiril, rikkas ajalugu ja kultuuripärand, turismi arengu kiire tempo, KÜK, suured üritused. „Narva“ nimi on tuntud välismaal, koos Narva-Jõesuuga pakkuvad erinevaid puhkevõimalusi, Eesti pikim mererand (7 km), männimets, SPA'd, muuseumid, väikesadamad, sport, tuntud traditsioonilised üritused, festivalid, konverentsivõimalused, tööstuspärand, juga, jne. St.Peterburgi 5 miljonit potentsiaalset turisti 150 kmkaugusel, Tallinn 200 km. Multikultuursus.

Väljasõidukeskused: Sinimäed (sõja-ajalugu); Sillamäe (ajalugu, arhitektuuriansambel, multikultuursus, spordikompleks); Kuremäe klooster (Eesti ainuke tegutsev vene õigeusu klooster); Kurtna järvestik (Eesti suurim järvestik, loodus, spordikompleks, aktiivne puhkus); Kohtla Kaevanduspark (Eestis ja baltikumis ainulaadne muuseum, talvekeskus); Mäetaguse (mõis, jäägrimuuseum, Selisoo matkarada, SPA-supelmaja, majutus, toitlustus, sündmused); Kiviõli seiklusturismikeskus (aktiivne tegevus talvel ja suvel); Aidu (veesport tulevikus)- Tõmbekeskuse Narva+Narva-Jõesuu väljasõidukeskuseks on ka Toila+Jõhvi+Kohtla tõmbekeskus ja Peipsimaa tõmbekeskus.

4. Toila, Jõhvi, Kohtla vallad

Tugev ajaloo looduskaunis koht, kus põhiliseks külastusobjektiks Oru park oma vaatamisväärsustega, rand, juga. Rahulik paik puhkamiseks ja suvitamiseks, kus kõik kompaktselt käe-jala juures. Peterburi lähedus, side ja kunagine hinnatud suvituskoht, mida nüüd taasavastatakse, omapärane rand. Toila SPA on teada ja tuntud ja hinnatud nii kaugemal kui ka eesti inimeste seas. Traditsioonilised sündmused Oru promenaad, Kaevurite päev. Jõhvi kui maakonnakeskuse transpordisõlm, kaubandus ja turismiteadlikkus, Kontserdimaja, Jõhvis asub ka Eesti üks suurimaid ühelöövilisi kindluskirikuid. Kontserdimajas balletifestival. Valastel Eesti kõrgeim Valaste juga. Saka mõisakompleks hästi välja arendatud taristuga ja erinevatele sihtgruppidele suunatud teenustega. Kukruse Polaarmõis ainukene Polaarmõis Eestis, eksponeerib baltisaksluse ajalugu, tegevusi nii suurtele kui lastele.

Väljasõidukeskused: Kuremäe klooster; Kohtla Kaevanduspark; Kurtna järvestik; Narva + Narva-Jõesuu; Sinimäed; Sillamäe; Mäetaguse; Kiviõli seiklusturismikeskus; Aidu; Purtse kindlus; Maidla mõisakompleks; Aseri vabaajakeskus ja savikultuur; Kohtla-Järve keskus ja Põlvekivimuuseum. Tõmbekeskuse väljasõidukeskusteks on omakorda Narva+Narva-Jõesuu tõmbekeskus ja Peipsimaa tõmbekeskus.

5. Tõmbekeskus PEIPSIMAA (Ida-Virumaal Alajõe, Iisaku, Lohusuu, Avinurme valdade Peipsiäärne ala + Jõgevamaa, Tartumaa, Põlvamaa) ja väljasõidukeskused

Tuntud heade randadega puhke-ja suvituspiirkond Vasknarvast Rannapungerjani, multikultuursus, mis tõmbab ja kutsub külastama nt. vanausulised, Vasknarva klooster, juba sisse töötatud kaubamärk Sibulatee, puutöö kui elulaad. Suured traditsioonilised sündmused Lohusuu kalalaat, Rannapungerja tuletornikontserdid, Avinurme tünnilaat. Palju eri liiki majutusettevõtjaid, pakutakse ka aktiivseid tegevusi järvel. Korralike matkaradade ja õpperadade olemasolu Kauksis. RMK populaarsed Peipsi põhjaranniku puhkealad. Avinurmes hästi arenenud puutööl põhinev aktiivne tegevus: õpitoad, ekskursioonid, suveniiride müük.

Unikaalsus – üle 30 km katkematut liivaranda, mis pikim Eestis, puutumatu loodus rikkaliku floora ja faunaga, Avinurme puutöö kui elulaad. Eesti kagupoolseim tipp.

Väljasõidukeskused: Kuremäe klooster; Kurtna järvestik; Iisaku; Kohtla Kaevanduspark; Mäetaguse Tõmbekeskuse väljasõidukeskusteks on omakorda Toila+Jõhvi+Kohtla tõmbekeskus Ida-Virumaal Põltsamaa (loss, roosiaed, veinikelder) ja Narva+Narva-Jõesuu tõmbekeskus (eelkõige Narva kindlus ja kaubakeskused).

6. Tallinna väljasõidukeskused

- 1) AEGVIIDU-KÕRVEMAA puhkeala ja Jäneda mõis (hõlmab 3 maakonda).
- 2) PADISE – PALDISKI ehk LOODE-EESTI väljasõidukeskus
- 3) REBALA MUINSUSKAITSEALA ja Jägala juga
- 4) LAHEMAA mõisad, rannakülad, kõrtsid ja matkarajad

- 5) RAKVERE linnus ja spa
- 6) PAIDE vallitorn ja muuseumid
- 7) RAPLA loodusobjektid koos turismitaludega ja käsitöötöötubadega

2.2. Nõudlus

1. Rakvere Linn

Sihtturud: Soome, Venemaa, Saksamaa, Läti.

Segmendid: kultuuri- ja ajaloo huvilised ind.turistid ja grupid 50+, spaahuvilised 40+ , lastega pered.

Turundusmeetmed: Lääne-Viru Turism ja PET kaudu reisikorraldajate ja ajakirjanike reisirühmi, info üldtrükkides ja veebis 4 keeles, osalemine messidel

Peamised koostöövormid: turismiinfokeskuse ja turismiettevõtjate koostöö MTÜ Lääne-Viru Turismi ja maavalitsusega, SA PETga

Kitsaskohad ja arenguvajadused: võõrkeelsete tutvustavate trükkide vähesus, sots meedia kanalid kasutamata, turismiettevõtjate koostöö vähene, puuduvad temaatilised turismitooted, linnuse ja kesklinna vaheline otseühendus vajab arendamist, linnuse infrastruktuur vajab kaasajastamist.

2. Lahemaa Rahvuspark (Vihula ja Kuusalu vallad)

Sihtturud: Soome, Saksa, Vene, Läti, Rootsi

Segmendid: loodushuvilised ind turistid autoga, jalgrattaga, jalgsi 25+, kultuuri- ja ajaloo huvilised ind.turistid autoga, autosuvilaga ja grupituristid 50+, org reisiga kruisituristid ja päevased väljasõidud Tallinnast, Rakverest.

Turundusmeetmed: Lääne-Viru Turism ja PET kaudu reisikorraldajate ja ajakirjanike reisirühmi, info üldtrükkides ja veebis 4 keeles, osalemine messidel, esitlused reisikorraldajatele ja ajakirjanikele sihtriigis.

Peamised koostöövormid: Lääne-Viru Turism MTÜ ja Ehedad elamused Lahemaalt väikeettevõtjate MTÜ, maakondlikud ümarlauad, Palmse, Sagadi ja Vihula mõisa koostöö.

Kitsaskohad ja arenguvajadused: võõrkeelsete tutvustavate trükkide vähesus, sots meedia kanalid kasutamata, kuna puudub organisatsioon Lahemaa RP siis turundussõnumid ebahõlpsa kvaliteediga, välismaa ja Tallinna giidid ebapädevad, koolitatud võõrkeelsete loodusgiide vajadus, viidastuse probleem suurtelt maanteedelt turismiobjektide juurde ja loodusobjektide juures olevate infotahvlite ebahõlpsa tase.

3. Toila+Jõhvi+Kohtla vallad

Sihtturud: Venemaa, Rootsi, Soome, Saksamaa, muu Eesti.

Segmendid: grupituristid ja üksikuturistid, kultuuriturist, perekonnad ja sõpruskonnad. Äriturist, kes kasutab konverentsikohana.

Turundusmeetmed: trükised, FAMid, reklaamid, seminarid

Peamised koostöövormid: Turundamine läbi Ida-Viru turismiklastri ühistegevuste. Lisaks mitmed omavalitsused ja ettevõtted turundavad individuaalselt.

Kitsaskohad ja arenguvajadused: majutuskohade puudumine konverentsi ja äriturismi arenguks.

4. Narva-Jõesuu + Narva linn.

Peamised sihtturud: Venemaa, Soome, Rootsi, Saksamaa, Läti, Norra, Eesti.

Segmendid: kultuuri- ja ajaloo huvilised individuaalturistid ja grupid (s.h. 45+), spaahuvilised (s.h.45+) , lastega pered, sõpruskonnad. Olulisel määral ka äriturist, kes kasutab konverentsi- ja koolituskohana.

Turundusmeetmed: individuaalne- ja ühisturundus, läbi klasteri ühistegevuste - turismimesid, ühised trükised, seminarid sihtturgudel, FAM-reisid, reklaamid, Interneti kaudu. Alates 2010 ja edaspidi toimub Narva ja Narva-Jõesuu ühine nn „Narva piirkonna“ turundamine.

Peamised koostöövormid: Narva piirkond, Ida-Viru turismiklaster

Kitsaskohad ja arenguvajadused: kunstlikult loodud negatiivne linna imago Eestis; puudub kergliiklustee Narva ja Narva-Jõesuu vahel; rootsi-, soome- ja saksakeelse giidide puudus, teeninduse kvaliteet tervikuna ei ole väga kõrge, olemas turismi objektid, mille arendus jäi pooleli nt. Narva Raekoda, külalissadam, linnus ja bastionid, Äkkeküla spordi- ja puhkeala jm. Koostöö arendamine väljasõidukeskustega, naaber KOV-tega, erasektoriga ja partneriga välismaalt. Peamised turundussuunad tulevikus – Skandinaavia ja Saksamaa.

5. Peipsiäär+Avinurme koostöös Lõuna-Eesti turismiga ning lõunapoolsete Peipsi aladega.

Peamised sihtturud: Venemaa, Läti, Soome

Segmendid: rannapuhkuse hindajad, pered, üksikuturistid, grupid, kultuurituristid, seminari- ja ürituseturistid. Populaarne suvepäevade pidamise koht.

Turundusmeetmed: individuaalne- ja ühisturundus, läbi Ida-Viru turismiklasteri ühistegevuste - turismimesid, ühised trükised. Peipsimaa Turism MTÜ on projektipõhiselt välja andnud piirkonda tutvustavaid trükiseid ja materjale (hõlmab tavaliselt kõiki Peipsi äärde jäävaid maakondi Ida-Virumaast Petserimaani)

Peamised koostöövormid: Kõik peipsi ääres olevat ettevõtjad toimetavad rohkem omaette pole väga suurt koostööd. Turundamine läbi Ida-Viru turismiklasteri ühistegevuste.

Kitsaskohad ja arenguvajadused: Majutus on hooajaline. Tehakse koostööd ja suunatakse mujale siis kui ollakse isiklikul tasandil tuttav. Trükiste puudus, puudulik koostöö piirkonna ettevõtete ja asutustega.

6. Tallinna väljasõidukeskused Harjumaal, Raplamaal, Järvamaal ja osaliselt Lääne-Virumaal.

Harjumaa väljasõidukeskused: AEGVIIDU-KÕRVEMAA puhkeala ja Jäneda mõis (hõlmab 3 maakonda). PADISE – PALDISKI ehk LOODE-EESTI väljasõidukeskus. REBALA MUINSUSKAITSEALA ja Jägala juga

sihtturud on samad, mis Tallinnal: Soome, Venemaa, Rootsi, Saksamaa, Suurbritannia ja Norra.

Küllastajate segmendid: lastega pered, org reisiga kruisituristid ja oma autoga reisijad.

Turundusmeetmed: PET kaudu reisikorraldajate ja ajakirjanike reisid piirkonda, info üldtrükistes ja veebis 4 keeles, osalemine messidel, esitlused reisikorraldajatele ja ajakirjanikele sihtriigis. ajadused: puudub üleestiline külustuskeskus Tallinnas, sh ka Harjumaa turismiinfokeskus.

Järvamaa väljasõidukeskused: Paide, Türi, Valgehobusemäe puhkekeskus

sihtturud on: Soome, Saksa, Läti, Norra, Rootsi, Venemaa

Küllastajate segmendid: siseturistid- lastega pered, sõpruskonnad; välisturistid külastavad org reisiga turistid ühe osana Eesti reisist.

Turundusmeetmed: Internet – www.puhkaeestis.ee, www.jarva.ee/turism, oma kodulehekülg.

Peamised koostöövormid: paketeerimine - objektide vahelised programmid jne.

Kitsaskohad ja arenguvajadused: küllastajad ei majutu, majutuskohad Paides vajavad kaasajastamist.

Raplamaa väljasõidukeskused: Rapla linn, Parvematkad, Puraviku tuuleveski sepikoda.

Sihtturud: Soome ja Vene ringireisijad.

Küllastajate segmendid: Tallinna ühepäevaretkelised looduse ja kultuurihuvilised ind.turistid ja grupid, lastega pered.

Turundusmeetmed: piirkonna tutvustus riigi-maakonna tasemel, objektide kodulehed.

Peamised koostöövormid: teenuspakkujate ühispaketid, atraktiivne toitlustus ja majutus, ühisüritused.

2.3. Ligipääsetavus

1-2) Rakvere ja Lahemaa

Maantee Tallinn - Rakvere ja Narva-Rakvere on väga heas korras samuti kõik maanteed oluliste vaatamisväärsuste juurde. Lahemaale ühistransport minimaalne, vajalik oma- või rendiauto olemasolu. Lahemaalt Rakveresse 2 bussi päevas, Ida-Virumaale – ühistransport puudub, vajalik oma- või rendiauto olemasolu. Lahemaa siseselt ainult auto või rattaga, puuduvad kergliiklusteed. Moskvast ja Peterburist Rakveresse rong 1 kord päevas. Olemas väikelennukite lennuväli eralennukite tarbeks. Erivajadustega inimeste transport ei ole tagatud ühistransporti kasutades, küll on kõikjal atraktsioonide juures ligipääsuvõimalused ja sanitaaringimused tagatud erivajadustega inimestele.

Arenguvajadus: kergliiklustee Võsu-Käsmu ja 3 mõisa (Palmse, Sagadi, Vihula) vahel ning Rakvere linna ümber. Olemas üksikud väikesadamad (Vergi, Käsmu), vajadus ja võimalus välja arendada uued külalissadamad, potentsiaal suur. Bussiühendused tihedamalt Rakvere ja Tallinna suundadest. Rakveresse ligipääs Peterburist bussiga ja rongiga tihedam ja ajagraafikult sobivam.

3) Toila, Jõhvi ja Kohtla vald.

Ligipääsetavus hea ja olemas bussiühendus maakonna keskusest suuremate ja olulisemate objektide juurde, osad liinid aga eelkõige arvestavad kohalike elanike liiklemisvajadust. (Jõhvi-Toila-Jõhvi ca. 10 bussi päevas, Jõhvi-Valaste-Jõhvi ca. 3-4 bussi päevas, Jõhvi-Kuremäe-Jõhvi ca. 10 bussi päevas, Kohtla-Nõmmele ca. 10 bussi jne.) Toilas olemas väike

sadam, mis rohkem toimib kalasadamana. Sadamal potentsiaali, et korralikult välja arendada ka külalissadamaks koos vajamineva taristuga. Kergliiklusteede võrgustiku puudumine. Olemas Jõhvis lennuväli, mis võimalik välja arendada.

Jõhvist hea bussiühendus Peterburi, Tallinna ja Tartuga (Peterburi 4-5 bussi päevas, Tallinna 20-25 bussi päevas, Tartu 11 bussi päevas). Rongiühendus Peterburi ja Moskvaga kord päevas. Lennuväli linna keskusest 3-4 km (liinilende ei toimu). Rongijaama taristu ja võimalused on olematud. Autorendifirma ainult üks Jõhvis ja kohalik, mujal puuduvad.

4) Narva ja Narva-Jõesuu Transpordiühendus: Euroopa maantee E20, bussiühendus Peterburi, Tallinna ja Tartuga (Peterburi 4-5 bussi päevas, Tallinna 22 bussi päevas, Tartu 8-9 bussi päevas), bussiühendus peamiste väljasõidukeskustega (puudub korralik bussijaam), rongiühendus Tallinnaga, Peterburi ja Moskvaga kord päevas (raudteejaam on seespool halvas seisus), autorendi teenuse võimalus, kuid rahvusvahelisi autorendifirmasid ei ole. Lennuväli 5-6 km Narvast, kuid liinilende ei toimu, Narva ja Narva-Jõesuu külalissadamate olemasolu (taristu vajab edasiarendamist). Puudub Kergliiklustee Narva ja Narva-Jõesuu vahel (nõudlus on väga suur). Erivajadustega inimestele ligipääs piiratud.

Arenguvajadus: Ligipääsetavuse võimalusi tuleb arendada nii tõmbekeskuse siseselt (Narva-Narva-Jõesuu kergliiklustee, laevaliin, parem bussiühendus), kui ka tõmbekeskuse ja külastuskeskuste vahel. Vajalik bussijaama renoveerimine ja piiriületuse lihtsustamine, sh silla laiendustööd.

5) Peipsimaa. Üldiselt heas korras Jõhvi- Tartu- Valga maantee. Järveäärne tee ja sinna viivad teed on kvaliteedilt kohati ebarahuldavad, kitsad ja ohtlikud. Problemaatiline on parkimine eriti populaarsemates rannakohtades Kauksis, Uuskülas, Kurus.

Bussiühendus normaalne ainult Kauksiga tänu bussidele, mis sõidavad Tartusse, need läbivad ka selle risti. (ca. 7 bussi päevas)

6) Tallinna väljasõidukeskused

- 1) Aegviidu - Kõrvemaa puhkeala.
Olemas ühistransport -elektrirong. Arendamist vajavad piirkonna sisesed kergliiklusteed. Keskustevahelise transpordiühenduse ehk nn suusabussi logistilise teekonna väljatöötamine; jalgratta ja suusapostijaama loomine Aegviitu külastuskeskuse juurde. Olemas ehitusprojekt Aegviidu veduridepoohoone rekonstrueerimiseks ja külastuskeskuse loomiseks; tasapisi lagunev viidamajandus vajab uuendamist
- 2) Padise ehk Loode-Eesti ajaloo ja kultuuripärand, sh Niitvälja ja Laitse. Ühistransport peaaegu olematu, vajalik oma või rendiauto olemasolu. Viidamajandus puudulik- võitlus maanteeametiga, infotahvlid vajavad uuendamist.
- 3) Rebala muinsuskaitseala ja Jägala juga. ca 100 000 külastajat aastas. Puudub kaasaegne viidastus, WC-d – potentsiaalsetele ettevõtjatele vajalik infrastruktuur.

Suureks puuduseks keskuse puudumine, mis esitleks erilise piirkonna ajaloolist, looduslikku, tehnoloogilist tausta. Olemasolev ainuke keskus – Rebala muuseum on füüsiliselt väike bussidega saabuvatele külastajatele.

- 4) Lahemaa. Ajaloo-, looduse- ja kultuuripärand. Ühistransport 2xpäevas Tallinnast ja Rakverest, vajalik oma või rendiauto olemasolu. Arendamist vajavad kergliiklusteed, viidamajandus.
- 5) Rakvere. Ajaloo- ja kultuuripärand. Ühistransport väga hea, buss ja rong. Arendamist vajavad autorendi ja rattarendi võimalused ja kergliiklusteed.
- 6) Paide-Türi. Ühistransport väga hea, bussiühendus Tallinnast ja kergliiklustee Paide-Türi vahel.
- 7) Valgehobusemäe aktiivse puhkuse keskus – Ühistransport puudub, ligipääs oma transpordiga. 2013 pilootprojekt - suusabussi käivitamine Aegviidust.
- 8) Rapla linn ja ümbrus (Tallinnast 25-50 km) – Tallinnast väljuva Viljandi mnt ehk Green Way projektiga seotud paigad kus võimalikud erinevad kultuurilise meelelahutusega seotud tegevused. Juurdepääs rongiga-bussiga-autoga
- 9) Varbola linnuse piirkonna koostöövõrgustik - Ruunawere postimõis- huskypark ja preeriakoda ning Loometsade park (Tallinna lähedus umb 60 km Via Baltica ääres) valdavalt auto ja bussiga individuaalselt või grupiliselt. Ööbimis- toitlustusvõimalusi olemas ja/või arendatavad. Paluküla Hiiemägi ja Rapla Kõnnumaa (Tallinnast 80 km) – peamiselt autortransport, võimalus rongiga Raplasse/Keavasse/Lelle ja edasi jalgrattaga

2.4. Majutus

1. Rakvere Linn

Majutusettevõtteid 9 sh 3 Hotelli, 2 külalistemaja, 1 hostel ja kodumajutusteenused. Maht voodikohtade järgi 510. Teenuste kvaliteet kõrge spaa hotellis, teistes ettevõtetes vajab arendamist. Täitumine spaa hotellis aastaringne, teistes hooajaline. Majutusettevõtete vaheline koostöö nõrk nii linnas kui maakonnas.

2. *Lahemaa Rahvuspark* (Vihula ja Kuusalu vallad). 30 majutusettevõtet sh 3 hotelli, külalistemajad, hostelid, kodumajutused, karavaniparkla. Maht voodikohtade järgi 1133. Suvine täitumine 2/3 muul ajal 1/3. Välisturistide nõudlus hotellikohtade järele suveperioodil suurem kui pakkumine. Teenuste kvaliteet kõrge. Hooajaliste töötajate teenindustase vajab tõstmist, vajalik välja arendada uusi sihtgrupipõhiseid lisateenuseid ning suurendada koostööd suurte ja väikeste ettevõtjate vahel.

3. Toila, Jõhvi, Kohtla vallad-

Toilas on 2012 seisuga 11 majutusettevõtet kokku 234 tuba ja 488 voodikohta: 1 hotell, 1 külalistemaja, 1 puhkeküla ja laager, 4 puhkemaja, 3 B & B + külaliskorterit

Jõhvis on 2012 seisuga 5 majutusettevõtet kokku 80 tuba ja 139 voodikohta. 2 hotelli ; 1 külalistemaja; 1 hostel; 1 külaliskorter. Majutuskohad on täis suveperioodil, sügis-talvisel ajal

on ainult piisavalt kliente Toila SPA'1, Saka mõisal. Üldiselt on teeninduse kvaliteet hea ja tehakse ka majutustevõtete vahel koostööd.

Rahvusvahelisi suuremaid konverentse ei saa piirkonda tuua majutuskohtade puudumise tõttu. Samas puudus ka soodsama hinnaklassiga üksikturistile mõeldud majutusest nt. rattaturistile mõeldes.

4. Narva-Jõesuu + Narva linn. Narvas on 2012 seisuga 8 majutustevõtet (sh 2 hotelli ja 1 hostel) kokku 195 tuba ja 382 voodikohta, Narva-Jõesuus on 2012 seisuga 20 majutustevõtet kokku 530 tuba ja 1162 voodikohta. Keskmine täitumine on 50%. Suveperioodil kuni 70-80%. Narvas planeeritud majutuskohtade suurendamist (Narva hotell).

Kitskohad: Vajadus odavate majutuskohtade (Narvas on ainult üks hostel 18 voodikohtadega) ning kämpingu kohtade järele. Ei ole vene ja eesti rahvustoidu restorane. Teeninduse kvaliteet tervikuna ei ole väga kõrge. Võõrkeelte puudulik oskus.

Narva-Jõesuus toimivad eramajad turul arvestatava majutuskohana, millest kohta statistika puudub. Vajadus muuta turismiseadust selliselt, et taoline majutus legaliseerida ning arvestada kodumajutusena.

5. Peipsimaa

Peipsi ääres on 2012 seisuga 15 majutustevõtet kokku 337 tuba ja 1031 voodikohta (aasta ringi avatud ca. 162 voodikohta). 1 hotell; 4 külalistemaja; 4 puhkeküla ja laagrit; 4 puhkemaja; 2 hostelit. Paljud majutuskohad avatud ainult suvehooajal. 1 hotell ja paar saali, kus ka konverentside korraldamise võimalus.

Kvaliteet võiks parem olla, osad kompleksid renoveerimata või siis tehtud seda tükk aega tagasi. Majutuskohtade arvu teeb suureks Remniku puhkeküla ja laager, mille põhitegevus on eelkõige lastelaagrite korraldamine. Puudus kohast, kus bussitäie saaks korraga majutada. Ettevõtjate koostöö vajab arendamist.

6. Tallinna väljasõidukeskustes

1) Aegviidu-Kõrvemaa aktiivse loodusturismi piirkond

Majutusteenuse pakkujaid on piirkonnas 8, liigid on hostel, külalistemajad, puhkekeskused, puhkelaager, puhkemajad - turismitalud. Voodikohti kokku 280, lisaks eripakkumised lisavoodite ja telkimise näol.

Kitsaskoht: majutusteenus on väga erineva kvaliteediga, jätkusuutlikkuse tagamiseks peab kvaliteet tõusma ja ühtlustuma.

2) Padise ehk Loode-Eesti turismipiirkond väljasõidukeskus.

Majutusteenuse pakkujaid on piirkonnas 30, liigid hotell-mõisamajutus, hotell, külalistemajad, puhkekeskused, puhkekülad, puhkemajad-turismitalud. Voodikohti Padisel - mõisas 16, Kallaste turismitalus

22-50, Rätsepa turismitalus 11, peale selle piirkonnas 290 Harjumaal + Läänemaa majutuspakkujad

3) Rebala muinsuskaitseala. Majutusteenuse pakkujaid on lähipiirkonnas 5; liigid: villa, külalistemaja, puhkekeskus, kodumajutus. Voodikohti 42. Karavanide majutus puudub.

5) Paide-Türi ja Kõrvemaa. Järvamaal on kokku 26 majutusettevõtet. Tihedamalt Türi ja Albu vallas ja Paide linnas. Kõik majutuse liigid on esindatud. 2012 aasta seisuga on voodikohti suvel 669, talvel 527. Enamustel kuni 20 kohta, suuremaid ettevõtteid vaid 3. Ruumi oleks sellel turul mõistlikuma hinnatasemega külalistemajal ja turismitaludel, samuti karavaniplatsidel.

6) Raplamaa. Majutusettevõtteid kokku 20, voodikohti 731, tubade keskmine täituvus 11,4%

6.1. Varbola Linnus ja Loometsade park – majutuspakkujaid mitu, suurim Ruunavere hotell ja Luhtre turismitalu. Võimalus välja arendada eri tasemel mõisamajutust piirkonna mõisate baasil. Telkimisvõimalus (RMK). Kitsaskohad: Via Baltica teeäärne teenindus puudulik (karavanide majutus puudub).

6.2. Paluküla Hiiemägi ja Rapla Kõnnumaa – suuremad majutuskohad on Toosikannu puhkekeskus, Varjula, Eidapere, lisaks turismitalud jm väiksemad pakkujad, telkimisvõimalus. Kitsaskohad: puudub piirkonna planeering ja teenindusvõrk

6.3. Rapla linn ja ümbrus – ööbimisvõimalused hobitegevuskeskustes Sutlemas, Atlas, Raikkülas jne – osaliselt valmis, paiguti vaja arendada või arendamisel, Probleem = huvilised pöörduvad ööseks Tallinna tagasi, sest vahemaa alla 50 km. Kitsaskohad: olemasolevad võimalused on sidumata, reklaam puudulik, külastajad ei ööbi.

2.5. Atraktsioonid, sündmused ja aktiivne puhkus

Turismiatraktsioonide mahud – Palmse mõis (80 000 piletiga külastajat aastas), Rakvere linnus (60 000), Viru raba, Käsmu kaluriküla (ei loendata), Narva Linnus, Põhjaõu ja Narva Kunstigalerii (53982 külastajat 2011.a.), Narva Aleksandri kirik ja tornimuuseum (9 800 külastajat 2011.a.), Sagadi mõis (15 000), Vihula mõis (25 000) kõik põhjaranniku joad (ei loendata), Kohtla kaevanduspark (15000), Kuremäe klooster, Mäetaguse mõis, Ajakeskus Wittenstein Paide vallitornis (14 230), Piimandusmuuseum (4427), Ringhäälingu muuseum (4211) (viimase 3 külastatavus aastal 2011 – 22868 turisti, neist 1286 välismaalast), Padise klooster (ei loendata), Kiviõli seiklusturismikeskus (ei loendata), Vanaautode varjupaik ja muuseumid Järva-Jaanis (11520), Vembu-Tembumaa (15000).

Aktiivse puhkuse teenused – RMK matkarajad; Kakerdaja raba;

Valgehobusemäe suusa- ja puhkekeskus (33166) – talisport, liikumisrajad, vaatetorn; Kõrvemaa ja Jäneda matka-suusarajad (Piirkonna külastatavus aastal 2011 – 47847 turisti, neist loendatud välismaalasi 310, see arv on kindlasti suurem, sest Valgehobusemäe suusa-

ja puhkekeskuse teenuse tarbijaid rahvuste kaudu ei loendata); Laitse rallypark, Kohtla kaevanduspark

Sündmused - laadad ja jaanituled nt Kunda Sõbralaat, Avinurme tünnilaat, Türi Lillelaat, muinastulede öö. Muusika-, teatri-, ja tantsufestivalid ning spordiüritused näiteks Viru Folk, Baltoscandal, Rabarock, Rapla kirikumuusikafestival, Narva lahing, Jõhvi balletifestival, Kiviõli motofestival, Rakvere ja Narva maratonid.

Kitsaskohad ja arenguvõimalused teenindamise vaatenurgast – ebaühtlane võõrkeelte sh vene ja soome keelte oskus (idas peamiselt vene k olemas mujal puudu). Teenindajate tase väga kõikum ja vajab koolitamist eriti toitlustusettevõtetes.

Looduspuhkuse vaatenurgast – vaja juurde koolitada võõrkeelseid loodusgiide, viidad ja infotahvlid ei ole sarnase tasemega, enamasti puuduvad võõrkeeled. Rohkem spetsiifilist turundust välisturgudel kitsastele segmentidele.

Kultuuripuhkuse vaatenurgast – Kultuuriürituste järjepidevuse tagamiseks on vaja vähemalt 3 suurürituse toetust, ürituste korraldajate teadlikkus madal seostest kultuuriürituste ja turismi vahel. Mitmed sisukad üritused on turundamata ja vajavad turundustuge.

Tervisepuhkuse vaatenurgast – teenuste tase on kõrge, vajab rohkem turundustoetust ning turundusalast koostööd ESPALi ja regionaalsete katuste vahel. Võimalusel motiveerida spaaettevõtjaid koostööks erialakoolidega, et teostada uuringuid ning praktikume piirkonna spaades ja võimaldada noortel saada praktilisi kogemusi. Lähiaastatel peab Eestis tekkima uus tervisepuhkust pakkuvate noortelaagrite võrgustik, mis toimiks ühenduses sarnaste rahvusvaheliste võrgustikega. Üks võimalik noortelaagri asukoht on Narva-Jõesuu.

Sihtturgude ja segmentide vaatenurgast – sihtturud Soome ja Venemaa on võrdselt tähtsad kuid jaotuvad regiooni külastamisel ebaühtlaselt. Segmentid on oma autoga reisijad eri vanustes ja grupituristid 50+. Vajalik on Peterburi poolt saabuv turist saada peatuma ja ööbima P-E piirkonnas ning külastama reisi jooksul mitmeid väljasõidukeskusi, selleks vajalik vene keelne v hea info, vene k teenindus ja järjepidev teemapõhine turundus regiooni tasemel (kuna ettevõtjatele eraldi liiga kulukas). Peamised turud lähiaastateks on kõikide tõmbekeskuste jaoks Soome, Venemaa, Saksamaa ja Läti ning areneva turuna Holland.

2.6. Teenused

Tuua välja pakkumise mahud ning anda hinnang tõmbekeskuses ja väljasõidukeskustes asuvatele külastusega kaasnevate teenust kättesaadavusele ja kvaliteedile. Toitlustus, meelelahutusasutused, giidid, kaubandus, olmetaristu, taksod, turismiinfo – kitsaskohad ja arenguvajadused välisturisti teenindamise vaatenurgast. Võimalusel eristada sihtturgude ja segmentide põhiselt.

1) Rakvere

2) Lahemaa (Vihula ja Kuusalu vald)

Toitlustuskohti: olemas igapäevaselt avatud rahvustoitu pakkuvad kõrtsid ja heal tasemel restoranid, ka nn kodurestoranid, kokku 6, ettetellimisel ka kodumajutuste toitlustus.

Turismiinfo kättesaadav mõisates ja RMK Palmse ning Oandu teabekeskustes. Teeninduse ja teenuste kvaliteet kohati väga kõrge, üldiselt siiski ebaühtlase tasemega. Ööklubi Võsul suveperioodil, Takso teenus on olemas, Soome ja vene keelsete giidide lisavajadus suvel. Esmatarbekaupu müüakse Võsul, toidukaupu lisaks ka Vihulas. Suvel avatud Võsul lisaks Pätsi pagariäri.

3) Toila-Jõhvi-Kohtla vald

Toitlustuskohti Jõhvis: 3 restorani, 3 kohvikut-baari; 2 pubi; 3-4 muud söögikohta nt. kiirtoit, pizza jne; 1 ööklubi; 3 kaubanduskeskust. Toila vallas: 2 restorani; 1 sadamakõrts; 1 pubi. Kohtla vallas: 1 restoran; 1 baar-restoran; 1 kiirsöögikoht

Puudub raudteejaam, kus kõik reisijatele vajalikud teenused oleksid kättesaadavad (nt. pakihoid, ootesaal, ajagraafikud jne.) . Vähe võõrkeelseid giide. Ei ole Vene ja Eesti rahvustoidu restorane. Teeninduse kvaliteet (peamiselt toitlustuskohtades) tervikuna ei ole kuigi hea (nt. teenindajad ei valda piisavalt võõrkeeli).

Oru pargis pole kohta, kust saaks pargi ja piirkonna kohta infot nõ. pargi külastuskeskus oleks mõistlik, mis saaks siis pakkuda ka lisateenuseid nt. giidide vahendamist, ratta laenutust vms.

Turismiinfokeskuse asukoht Jõhvis pole edukaks klienditeeninduseks sobiv, vajadus tagada turismiinfo kättesaadavus turismiobjektide juures hooajaliselt.

4) Narva:

Toitlustuskohti Narvas - 11 restorani, 6 kohvikut-baari, 4 pubi, 12 muud söögikohta nt. kiirtoit, spordibaar jne.

Meelelahutused: 3 ööklubi, vähemalt 3 suurt kaubanduskeskust, billiard, bowling, 3 kinosali (sh 3D ja 5D), laste mängutoad ja lasteväljakud, ööklubi, kontserdid, teater, Narva Muuseumi ja Põhjaõue üritused, Narva ja Narva-Jõesuu linnade kultuuriüritused.

Giidid: 6 Narva linna poolt atesteeritud giidi ja 3 kutselist giidi.

Turismiinfo: turistidele kvaliteetse ja mitmekesise infoteenuste pakutav Narva Külastuskeskus, avatud iga päeva aasta ringselt. Fama Kaubanduskeskuse TIP. 24-tundi kättesaadavad infoterminalid turismiinfoga suuremates Narva hotellides – Narva ja Inger. Tegutsevad 14 reisibürood.

Taksoteenused on hästi arenenud. Tegutseb vähemalt 5 taksofirmat.

Narva-Jõesuus: Toitlustuskohti-3 restorani, 5 kohvikut-baari, 4 muud söögikohta. 3 toidukauplust

Meelelahutus: 1 ööklubi

Kitskohad ja arenguvajadused: Vene ja eesti rahvustoidu restoranide puudus (kohaliku toidu propageerimine tootmisest- müügin, koostööd teha ka Leader – ja kalandusmeetmetega). Teeninduse kvaliteet. Aktiivse puhkuse teenuseid ei ole piisavalt. Puuduvad erinevatele sihtgruppidele orienteeritud tooted ja teenused.

Puudulik keelte oskus (soome, saksa, rootsi). Vähe või üldse pole rootsi-, soome- ja saksakeelseid giide. Soome, rootsi ja saksa turgude nõudlused on vähe tuntud, teenus on puudulik. Oluline on keeleõpe (lähiaastatel eelkõige soome keele) pakkumine teenuseosutajatele.

Narva-Jõesuus parkimine tekitab tihti pahameelt, turismiinfrastruktuur ei ole piisavalt arenenud. Puuduvad võimalused karavanituristidele. Kasiinoteenuse arendamine ida poolt tulevale väliskülalisele. Turismialase hariduse ja koolitusvõimaluse pakkumine maakonnas. Narva-Jõesuus linnapilt vajab arendamist, et tekiks hubane linnamiljöö nagu on tänaseks kujunenud teistel kuurortlinnadel, tegevused/laenutuste puudus rannas. Saab osaliselt lahendust valmiva promenaadiga.

5) Peipsimaa. Peipsi ääres 5-6 söögikohta, mis kõik asuvad majutuste juures kuid ei paku midagi erilist nt. spetsiaalselt kala või kohalikku mahetoitu vms. ei ole. Aasta ringi töötavad ainult paar-kolm kohta. Suveperioodil väga suur puudus söögikohtadest. Kaubandus puudub on ainult mõned poed, kust saab esmavajaliku toidu. Pole ka kuskilt soetada käsitööd jne. V.a Avinurmest, kus saab toitlustada aastaringselt gruppe (kuni 80-liikmelisi). Igapäevaselt avatud kohvik läbisõiduturisti toitlustamiseks. Laias valikus kohaliku käsitöö, suveniiride müük, õpitoad.

4. Arenguplaani koostööpartnerid ja huvitatud osapooled

Arenguplaani koostamise protsessi kaasatud osapooled:

PET nõukogu ja nõukoja liikmed, Rapla turismiliit (ettevõtjad, MV ja KOV esindajad); Harjumaa turismiettevõtjad ja turismikoordinaator, Lääne-Viru MAK, MV, Rakvere, Vihula ja Pandivere piirkonna KOV esindajad, Lääne-Viru turismiettevõtjad, Järvamaa TIK, Järva MAK, Ida-Viru Turismiklastri liikmed, Ida-Viru MV, Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit, Kirderanniku Koostöökogu, Peipsi-Alutaguse Koostöökogu, Virumaa Koostöökogu.

5. Planeeritavad arendustegevused ja koostööprojektid

Projekt 1. P-E kultuuriturismi sihtkohtade väljaarendamine.

Turismi arendamiseks ja Sillamäe kesklinna miljööväärtuse parandamiseks renoveeritakse linna keskväljaku arhitektuuriansambel ning rekonstrueeritakse Mere puiestee.

Tegevuse prioriteet	Tegevuse kirjeldus	Kõik koostöö-partnerid	Toetuse taotleja	Seosed teiste projektidega	Rakendamise aeg ja projekti maksumus sh toetuse suurus
Kõrge	Teg 1 Ajakeskuse Wittenstein- kultuuri- ja perepuhkuse sihtkoha arendamine (sh. Järvamaa muuseumid, sündmused)	SA Wittenstein, Türi VV	SA Wittenstein, Türi VV	Piirkondade konkurentsivõime; Sihtkoha arenguprogramm	
Kõrge	Teg 2 Rakvere kui kultuuri ja perepuhkuse sihtkoha arendamine. 1. ajaloolise keskväljaku ja linnuse ühenduse rajamine 2. Rakvere linnuse müüride katustamine ja müüride parendustööd, kanalisatsiooni kaasajastamine. 3. Arvo Pärdi nimelise muusikamaja loomine. 4. Infokioskite rajamine turismiatraktsioonide juurde	Rakvere LV, SA Virumaa Muuseumid	Rakvere LV, SA Virumaa Muuseumid	Sihtkoha arenguprogramm	2015-2020 575 000; 321 000; 5 MEUR
Kõrge	Teg 3 Vaivara Sinimägede sõja-ajaloo teemapargi väljaarendamise II etapp. Sh Atraktiivse ja turvalise väliala väljaarendamine, muuseumihoone ja ekspositsiooni uuendamine, sh multimeedia lahendused, hoidlad ja restaureerimise töökoda.	KOV, eraettevõtte, EAS	Vaivara vallavalitsus	piirkondade konkurentsivõime pr, LEADER	2015-2017 Kogumaksumus 2.890 MEUR
Kõrge	Teg 4 Kohtla Kaevanduspark-muuseumi ja selle puhkeala väljaarendamine atraktiivseks tööstuspärandit tutvustavaks turismiobjektiks ja külastuskeskuseks II etapp (Projekteerimine, ehitus, rekonstrueerimine, ekspositsiooni loomine) ja III etapp. Maapealse osa rekonstrueerimistööd (ehitatakse välja parkla, liikumisteed, valgustus; korrastatakse stollisuu ja põlevkivipaljand; terrikoonikule pääsemiseks rajatakse trepp ning ehitatakse vaateorn; välinäitus ja hooned varustatakse infosiltidega)	EAS, Eesti Energia AS, Eesti Energia Kaevandused AS, Kohtla-Nõmme vald, IVOL, SA Kohtla Kaevanduspark-muuseum	Kohtla-Nõmme vald/ SA Kohtla Kaevanduspark-muuseum	„ÜLERIIGILISE TÄHTSUSEGA KULTUURI- JA TURISMIOBJEKTIDE VÄLJAARENDAMINE“	2013-2015 II etapi kogumaksumus 3.57 MEUR, sh toetus 2.54 MEUR III etapi kogumaksumus 650 tuh EUR, sh toetus 553 tuh EUR
Keskmine	Teg 5 Harjumaa mõisate arendus turismiobjektideks. Harjumaa mõisaansamblite (Vihterpalu, Padise, Hüüru, Vasalemma, Laitse, Ruila, Ohtu, Kõltsu, Keila-Joa, Saue, Keila, Saku, Sausti, Kõue, Anija, Kolga) kui unikaalse kultuuri- ja arhitektuuripärandi tutvustamine	EAS, regionaalne katusorganisatsioon, Harjumaa Turismi Liit, ettevõtja	Ettevõtjad, KOVID	Piirkondade konkurentsivõime, Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm	2014-2020
Keskmine	Teg 6 Kukruse mõisakompleksi väljaarendamine. polaarekspositsiooni II etapi arendus	SA Kukruse Polaarmõis	Kohtla Vallavalitsus	Piirkondade konkurentsivõime, LEADER	2014-2020 700 000
Keskmine	Teg 7 Jõhvi Kirik-muuseumi arendus I etapp: Muuseumi abihooned ehitamine, torni avamine turistidele jm II etapp: Kirikuesise ala ja abihoonete juurde viiva tee korrastamine, haljastus, arheoloogilised uuringud kirikaia ja kirikus, kirikaia väliekspositsiooni väljaarendamine, kirikukellade eksponeerimine, kaitsevalli läbilõike eksponeerimine, pikihoone ekspositsiooni täiendamine (Meyer, märtrid jt)	KOV, EELK Jõhvi Mihkli kogudus	Jõhvi Muuseumi Selts või Jõhvi Vallavalitsus	Täiendab EL 2007-13 perioodil toetatud projekti "Jõhvi kesklinna jalakäijate promenaadi ja kergliiklustee rajamine" (meede "Linnaliste piirkondade arendamine")	2014-2022 1.860 000 2.70 000 3.10 000
Keskmine	Teg 8 Sillamäe linna keskväljaku renoveerimine ja Mere puiestee rekonstrueerimine. Sotsialismi muuseumi tegevuse väljaarendamine Sillamäe Kultuurikeskuse hoones	KOV	Sillamäe Linnavalitsus		2014-2016 2 150 000
madal	Teg 9 Põlvkivimuseumi arendamine	Kohtla-Järve LV	Kohtla-Järve LV		2017-2019 2 MEUR
Keskmine	Teg 10 Põhja-Eesti sündmuste korraldamise toetamine ja uute välisturistidele atraktiivsete sündmuste arendamine. Prioriteetsusnimekiri maakondade kaupa. <u>Järvamaa sündmused:</u> 1. Türi lillelaad 2. Jaak Mae suusavõistlus (FIS)				2014-2020

	<p>kalendris)</p> <p>3.Skandinaavia karikas murdmaasuusatamises</p> <p>4.Valgehobusemäe talvefestival"</p> <p><u>Ida-Virumaa sündmused:</u></p> <p>1.Motofestival Kiviõli Tuhamäel 2. Avinurme Tünnilaat 3. Jõhvi Balletifestival 4. "7 linna muusika festival" 5. Rahvusvahelise teadusliku polaartemaatilise konverentsi korraldamine</p> <p><u>Narva sündmused:</u> 1. Ajalooline „Narva lahing“ 2.Rahvusvaheline festival „Narva Bike“ 3.Narva Linnapäevad 4. Peterburi kultuuripäevad Narvas ja Narva kultuuripäevad Peterburis 5.„Narva Vanalinna päevad“ 6.Narva Lõvipäevad</p> <p><u>Raplamaa sündmused:</u></p> <p>1.Eidapere naisekärutamine ja kiiking</p> <p>2.Rahvusvahelised kelgukoerte võistlused</p> <p>3.Rahvusvahelised Vilbergide laskevõistlused</p> <p><u>Lääne-Virumaa sündmused:</u></p> <p>1.Rakvere linna päevad 2. Eesti Ööjooks 3. Viru Folk Käsmus 4. Naisekandmise võistlus Müürikul 5. Porkuni tünnisõit 6. Teatrifestival Baltoscandal Harjumaa sündmused:</p>				
--	--	--	--	--	--

Projekt 2. P-E loodusturismi ja aktiivse puhkuse sihtkohtade väljaarendamine.

Tõmbekeskuse Lahemaa kui loodus- ja kultuuripuhkuse sihtkoha arendamine.

Lahemaa rahvusparki territoorium koos loodusobjektide, matkaradade, mõisakomplekside ning teiste teenuste pakkujatega moodustab tervikliku sihtkoha loodus ja kultuuripuhkust armastavale sise- ja välituristile. Projekti elluviimine aitab suurendada nii ühepäevaste kui ööbimisega välisküllastajate arvu. Sagadi ja Palmse mõisa arenduse tulemusena lisandub uusi teenuseid ning Lahemaal ringi liikumiseks lisandub erinevate liikumisvahendite renditeenuseid. Viidad, infotahvlid ja kergliiklusteed on abiks omapäi reisivatele turistidele sihtkohas lihtsamaks ja turvalisemaks liikumiseks. Ettevõtjate koolitus aitab kaasa koostööle ning ühtlase teeninduse taseme tagamisele piirkonnas.

Tegevuse prioriteet	Tegevuse kirjeldus	Kõik koostöö-partnerid	Toetuse taotleja	Seosed teiste projektidega	Rakendamise aeg ja projekti maksumus sh toetuse suurus
keskmine	Teg 1 Võsu rannaala arendamine: 20 ha ala korrastamine; rajatised: pingid, prügikastid, valgustus, telkimisala, laululava, viidad, infotahvlid; rannakohviku avamine (kohalik kala, õlu)	Vihula VV + SA Võsu Kuurort	Vihula VV	Sihtkoha arenguprogramm, Leader	2013 – 2016
kõrge	Teg 2 Lahemaa jalgratta ja elektriautode „postijaamade“ võrgustiku loomine: Autorendi ja jalgrattarendi teenuse ning postijaamade võrgustiku väljaarendamine Lahemaal tervikuna (pea)postijaamadega Võsul, Viitnal ja Kuusalus	Vihula VV, Kadrina VV, Kuusalu VV eraettevõtjad	Eraettevõtja, SA PET	Sihtkoha arenguprogramm	2015 – 2016
kõrge	Teg 3 Viitna – Värav Lahemaale. VT lisa projekt lipipäasetavus: Külalusteskuse väljaarendamine ajaloolises Viitna kõrtsi-hobupostijaamahoones; Piirkonnas toodetud kohaliku toidu ja käsitöö müügi korraldamine; Turismiinfotahvlid turismiobjektide juurde; viidad põhimaanteedelt ja teistelt teedelt, transpordirent	Vihula VV, Kadrina VV, eraettevõtjad, loodav SA Lahemaa Turism	SA Lahemaa Turism, eraettevõtjad	Sihtkoha arenguprogramm	2015 – 2018

kõrge	Teg 4 Loodusturismi keskuse väljaarendamine Sagadi mõisakompleksis: võõrkeelsete loodusgiidide koolitus- ja teabekeskuse loomine; kerge aktiivse looduspuhkuse atraksioonide ja tegevuste loomine välisturistile; terviseturismi ja loodusturismi toodete arendus, sh infomaterjali koostamine ja koostööpakettide välja töötamine koostöös Lahemaa väljasõidusihukohtadega.	SA Lahemaa Turism, RMK, Keskkonnaamet, EGL, VGÜ, eraettevõtjad, EAS	SA Lahemaa Turism, SA PET	KIK keskkonnateadlikkus, sihtkoha arenguprogramm	2014- 2017
kõrge	Teg 5 Palmse mõisakompleksi arendus. 1. Palmse palmimaja renoveerimine 2. üldkanalisatsiooni rajamine 3. Palmse mõisa aida ümberehitus ja renoveerimine 4. õlleköögi renoveerimine õlletootmiseks 5. Pargiteede kaasaajastamine ja viidastamine	SA Virumaa Muuseumid, kultuuriministeerium, EAS, SA Lahemaa Arenduskeskus	SA Virumaa Muuseumid (toetus taotletakse osadele tegevustele)	KIK; Sihtkoha arenguprogramm	2014 – 2020 1.200 000 2. 1,5MEUR 3. 1,8MEUR 4. 400 000 5. 200 000
kõrge	Teg 6 Lahemaa turismiinfo jagamise tagamine reisi ajal. Lahemaa ja mõisate viidad ning infotahvlid Peterburi mnt ääres; teemakaardid, asukohapõhised e- ja m- rakendused, internetipõhised infokioskid, qr koodide lisamine olemasolevatele infotahvlitele; turundus objektide juures – infotahvlid, voldikud, koolitatud võõrkeelsete loodusgiidide kasutamine.	MTÜ Lääne-Viru Turism, eraettevõtjad, SVM, Sagadi, Vihula, SA Lahemaa Turism, KOVID,	MTÜ Lääne-Viru Turism või SA PET	Sihtkoha arenguprogramm, PRIA	2014 – 2017
kõrge	Teg 7 Kergliiklusteede rajamine, vt ligipääsetavuse projekt: Võsu-Käsmu, Vihula - Sagadi – Palmse tee, Vihula-Vainupea-Karepa-Toolse, 22 km	Maanteeamet	Vihula VV		2014-2020
keskmise	Teg 8 Rahvusvahelise tähtsusega kultuurisündmuste toetamine. VT lisa ürituste projekti alt: 1. Viru Folk 2. Võsu Muusikapäevad 3. Rahvusvaheline Puusümposium Sagadis (iga 4 a tagant)	Eraettevõtjad, Käsmu küla, Vihula VV	Eraettevõtja, Vihula VV	Sihtkoha arenguprogramm	2015-2020
kõrge	Teg 9 Teeninduskvaliteedi tõstmine: Võõrkeelsete loodusgiidide koolitus; teenusepakujate sh Lahemaa edasimüüjate tootepõhine koolitus;	MTÜ Lääne-Viru Turism, Eraettevõtjad, Sagadi, SA Lahemaa Turism,	SA Lahemaa Turism	Sihtkoha arenguprogramm	2014-2017

Projekt 3. P-E loodusturismi ja aktiivse puhkuse sihtkohtade väljaarendamine.

Lihntne raudteetransport Tallinnast välja. Välisturistil on võimalik külastada kõiki teele jäävaid tõmbeatraktsioone (ajakeskus Wittenstein, Eesti Ringhäälingumuuseum, Järva-Jaani vanatehnika varjupaik jne. Tee on majutuste ning toitlustusettevõtetega kaetud.

Tegevuse prioriteet	Tegevuse kirjeldus	Kõik koostöö-partnerid	Toetuse taotleja	Seosed teiste projektidega	Rakendamise aeg ja projekti maksumus sh toetuse suurus
kõrge	Teg 1 Aidu Veespordikeskuse arendamine Balti- ja Põhjamaade külastajate arvult suurimaks veespordikeskuseks. 1. sõudekanali süvise kaevetööd, veespordikeskuse hoone ehitustööd, võistluste ja treeningute läbiviimiseks ja külastajate teenindamiseks vajaliku taristu rajamine 2. Aidu Veespordikeskuse käivitamine, võistlused ja promoüritused 3. veeslaalomi raja ja teenindushoone rajamine,	Eesti Energia Kaevandused AS, Kultuuriministeerium, Eesti Olümpiakomitee, EAS; Eesti Sõudeliit, Eesti Aerutamisföderatsioon, Eesti Veemoto liit, Ida-Virumaa Turismiklaster	SA Aidu Veespordikeskus		1.2014-2015 1,93 MEUR, sh. toetus 1,54 MEUR 2. 2015 150 000 EUR, sh toetus 120 000 EUR 3. 2016-2020 4,5 MEUR, sh toetusraha 2,5 MEUR, erasektori

	tuuletunnele rajamine				investeering 1,5 MEUR
kõrge	Teg 2 Valgehobusemäe (Kõrvemaa) ja Endla maastikukaitseala kui loodusturismi sihtkohtade arendamine. Atraktiivsete pakettide välja töötamine vastavalt nõudlusele ning kliendi vajadustele; nn. „suusabussi“ tööle panemine Valgehobusemäele. Kergliiklusteede võrgustiku rajamine suuremate külakeskuste vahel. Telkimiskohtade ja karavani platside võrgustiku välja arendamine.				
kõrge	Teg 3 Kiviõli seiklusturismi keskuse arendustegevused. 1.Suusatõstukite soetamine, tõstukite läbipääsuväravad 2.Seikluspargi ehitamine 3.Veelaua rada (wake park)	SA Kiviõli Seiklusturismi Keskus, Bris Teenused OÜ (tõstukite operaator), Eesti Suusaliit, Kiviõli linn, OY Vintertec Offshore	SA Kiviõli Seiklusturismi Keskus		1.400000€, sh toetus 320000€ 2. 190000€, sh toetus 100000€ 3.200000€, sh toetus 150000€
kõrge	Teg 4 Jägala jõe piirkonna külastuskeskuse väljaarendamine. Rebala (Rebala muuseum, Jõelähtme kirik, Jägala juga, Jägala linnamägi, Kaberneeme sadam, Jõelähtme Golf) piirkonda viitade ja infotahvlite paigaldamine, Jägala piirkonna sadamate väljaarendamine	erasektor, Jõel ähtme vald, EAS, PET, maakondlik katusorganisatsioon	Ettevõtjad, Jõelähtme vald	Eesti kui reisihi-tuntuse suu- rendamise prog- ramm	2014-2020
keskmine	Teg 5 Tallinn-Rapla-Türi-Viljandi maantee (Green-Way) arendamine ja turundamine kui säästvat ja rohelist mõttemaailma propageeriv turismitee	Maanteed läbivad KOVid, maakondlikud arenduskeskused, ettevõtjad, MTÜd ja SAd, SA PET, EAS	Loodav juriidiline organisatsioon, SA PET	Reisihi tuntuse suurendamine	2014-2016
kõrge	Teg 6 Põhja-Eesti piirkonna jalgratta „postijaamade“ võrgustiku väljaarendamine (kokku 50 punkti) koos rattalaenutuse ja muude lisateenustega	Ettevõtjad, PET	SA PET		2015-2018
keskmine	Teg 7 Türi – Tamsalu matkatee arendamine sportlikuks matkamiseks, kultuurilistelt huvitavaks ja looduslikult kauniks marsruudiks vanale raudteetammile. Viitade ja turismikaartide rajamine				
keskmine	Teg 8 Tuhala Looduskeskuse väljaarendamine Tuhala nõiakaevu juures. Looduskeskuse hoone rekonstrueerimine.	Olemas on ehitusprojekt looduskeskuse hoone rekonstrueerimiseks Kose vald; Kõue vald; ettevõtjad	MTÜ Tuhala Looduskeskus + SF vahendid		2014/2015-2016

keskmine	Teg 9 Terviseradade võrgustiku rajamine Paunküla veehoidla äärde, veeatraksioonide ehitamine veehoidlale ja veehoidla äärde; infotahvlite ja viitade paigaldamine ümber veehoidla; veehoidla äärde Tallinnale kõige lähema kalastus- ja puhkeala väljakujundamine	erasektor, Kose vald, RMK, EAS, regionaalne katusorganisatsioon			2014/2015-2016
keskmine	Teg 10 Varbola Linnuse ja Loometsade pargi kui loodus- ja perepuhkuse sihtkoha arendamine Raplamaal . Turismiatraksioonide ja vaatamisväärsuste edasine arendamine Luhre talu käsitööait Varbola linnuse sõjamasinate pargi korrastamine ja täiendamine Preeriakoda Ruunawere postimõis Loometsade õpperadade võrgustik Järta tervisespordi keskuse edasi arendamine Nelja Kuninga Tee arendamine koos Järva- ja Harjumaaga	Ettevõtjad, MTÜd ja SAd, PET, KOV, RAEK, EAS, Harjumaa ja Järvamaa	Ettevõtjad, MTÜd ja SAd	Piirkondade konkurentsivõime tõstmine, LEADER, Sihtkoha arenguprogramm	2014-2020
keskmine	Teg 11 Kõnnumaa kui loodusturismi sihtkoha arendamine Raplamaal. Inglise mõisa konverentsikeskus Valtu Spordimaja Toosikannu loomapark Jahiturism Jalase küla loodus- ja ajaloopärandi säilitamine ja eksponeerimine Lipstu nõmme loodusväärtuste säilitamine ja eksponeerimine	Kehtna VV, Käru VV, Kaiu VV, eraettevõtjad, MTÜd ja SA, RAEK	Kehtna VV, Käru VV, Kaiu VV, eraettevõtjad, MTÜd ja SA	Piirkondade konkurentsivõime tõstmine, LEADER, Cultrips, EAS, PRIA	2014-2020

Projekt 4. Põhja-Eesti mereturismi ja väikesaarte kui turismisihtkohtade väljaarendamine.

Tegevuse prioriteet	Tegevuse kirjeldus	Kõik koostöö-partnerid	Toetuse taotleja	Seosed teiste projektidega	Rakendamise aeg ja projekti maksumus sh toetuse suurus
kõrge	Teg 1 P-Eesti Väikesadamate võrgustiku rajamine: sadamate taastamine või parendamine (sh Käsmu, Võsu, Vergi, Eisma, Karepa, Kunda, Toila, N-Jõesuu, Narva)- kai, elekter, puhas vesi, söögikoht;	Kuusalu VV, Vihula VV + SA Võsu Kuurort, PRIA, Leader, EAS	Eraettevõtjad, Vihula VV	Väikesadamate programm	2014-2020
kõrge	Teg 1.1 – Toila sadama- ja rannaala arendamine, sh uue jahisadama rajamine	Narva-Jõesuu, Narva, EAS, PRIA	Toila vald	Investeering, väikesadamate arendamise programm, turismiinfrastruktuuri arendamine	2014 - 2016 3 900 000

kõrge	Teg 1.2 – Narva-Jõesuu jahisadama väljaarendamine	Toila, Narva, EAS, PRIA	Narva-Jõesuu linn	Investeering, väikesadamate arendamise programm, turismiinfrastruktuuri arendamine	2015-2017 2 100 000
kõrge	Teg 1.3 – Narva jõe sadama väljaarendamine, sh lisainfrastruktuuri loomine veeturistide vastuvõtmiseks. Narva Jõe külalissadamate infrastruktuuri arendamine 1. Kulgu sadama põhiprojekt 2. Jõesadama bokside renoveerimise põhiprojekt 3. ehitustööde teostamine Kulgu sadamas 4. ehitustööde teostamine Jõesadamas	Toila, Narva-Jõesuu, EAS, PRIA	Narva linn	Investeering, väikesadamate arendamise programm, turismiinfrastruktuuri arendamine	2015 - 2017 2 050 000
kõrge	Teg 1.4 Kunda reisisadama kai ja terminali väljaehitamine (kai ehitus projekt on juba valmis), jaanuaris 2013 alustati reisiterminaali tasuvusuuringuga	EAS, eraettevõtja, Lääne-Viru maavalitsus, KOV	Eraettevõtja	Projekt trik (Kunda, Kroonlinna ja Kymenlaakso koostööprojekt), Sihtkoha arenguprogramm	2012 - 2018
kõrge	Teg 1.5 Kunda paadi – ja jahisadama väljaehitamine, koos turismiinfra ja teenuste arendamisega sh Tsemendimuuseumi renoveerimine, turismiinfopunkti täiendamine, viidad põhimaanteedelt ja teistelt teedelt; infotahvlid Kunda linna sissesõitudes.	EAS, KOV, eraettevõtja, MTÜ?	eraettevõtja	Väikesadamate meede, sihtkoha arenguprogramm	2014 – 2020 2 000 000
kõrge	Teg 2 – Maapealse turismitaristu arendus (viidad, jalgrattarent, turismiinfo, transpordivahendi rentimise võimalus). Turismi- ja sadamateenuste arendamine P-Eesti väikesadamates sh Toila, Narva-Jõesuu, Narva jahisadamas,	KOVId Ida- ja Lääne – Virumaal, Harjumaal, EAS, PRIA, PET	PET, KOVId, ettevõtjad	Mereturismi toote arendus „Pehme tegevus“, kontseptsioon, ühtne teenuste kvaliteet, tootepaketid, koostöövõrgustik	2015-2017 150000 per KOV 450000
kõrge	Teg 2.1 – Toitlustuskohtade ja vaba aja teenuste väljaarendamine sadama- ja rannaaladel – lõbusõidud, veesport (windsurf, kitesurf, wakeboard, veesusad, tuubid jm rannateenused)	Toila, Narva-Jõesuu, Narva, EAS, PRIA	PET ÜHISPROJEKT, Erasektor, mittetulundusühingud	Investeering + „pehme tegevus“, teenindava infrastruktuuri väljaarendamine, teenuste väljaarendamine ja turundamine	2016 – 2019 300000 per KOV 900000
kõrge	Teg 3 -Regulaarse laevaliini käivitamine Toila – Narva-Jõesuu – Narva – Ivangorod suunal. Tõmbekeskuste sidumine	Toila, Narva-Jõesuu, Narva, EAS, PRIA	PET ÜHISPROJEKT +Erasektor	Investeering, kuni 100 kohalise väikelaeva soetamine, mis on madala süvisega ning kohandatud mitte niivõrd praam- vaid lõbusõidulaevaks	2017-2018 425 000
keskmine	Teg 4 Regulaarse reisiliikluse Sillamäe-Kotka taastamine	KOV, Sillamäe Sadam	AS Sillamäe Sadam		2015 1000 000

Projekt 5. Põhja-Eesti äriturismi sh preemiaturismi toodete arendamine.

Tegevuse prioriteet	Tegevuse kirjeldus	Kõik koostöö-partnerid	Toetuse taotleja	Seosed teiste projektidega	Rakendamise aeg ja projekti maksumus sh toetuse suurus
kõrge	Teg 1. mõisate võrgustumine äriturismi arendamise eesmärgil Raplamaal, Järvamaal, Harjumaal ja Lääne-Virumaal.	PET, KOVID, SA, ettevõtjad	Ettevõtjad, SA,		
kõrge	Teg 2. Välisturule suunatud äriturismi ja preemiaturismi toodete arendamine olemasoleva ressursi baasil Raplamaal, Järvamaal, Harjumaal ja Lääne-Virumaal.	PET, KOVID, ettevõtjad	Ettevõtjad, PET		

Projekt 6. Põhja-Eesti terviseturismi tootearendus -spaa ravi või wellness.

Tegevuse prioriteet	Tegevuse kirjeldus	Kõik koostöö-partnerid	Toetuse taotleja	Seosed teiste projektidega	Rakendamise aeg ja projekti maksumus sh toetuse suurus
kõrge	Teg 1. Narva ja Narva-Jõesuu tõmbekeskuse kui linnapuhkuse ja terviseturismi sihtkoha arendamine	Narva KOV, Narva-Jõesuu KOV	Narva KOV/Narva-Jõesuu KOV, eraettevõtjad	Eesti kui reisisihti tuntuse suurendamine, Sihtkoha arenguprogramm	2014-2015 280 000
kõrge	Teg 2. Rakvere väljasõidusihtkoht. Arkna terviseküla projekteerimine ja väljaarendus. Karavaniplatši ja kämpingu rajamine. (5 km Rakverest)	Piirkonna turismiettevõtjad, KOV-id, EAS Arenduskeskus	Arkna Terviseküla	Sihtkoha arenguprogramm, Pria	2014-2020

Projekt 7. Põhja-Eesti turismisihtkohtade turundus .

Tegevuse prioriteet	Tegevuse kirjeldus	Kõik koostöö-partnerid	Toetuse taotleja	Seosed teiste projektidega	Rakendamise aeg ja projekti maksumus sh toetuse suurus
kõrge	Teg 1 Terviseturismi piirkondade Narva ja Narva-Jõesuu, Toila ja Rakvere kui tõmbekeskuste turundus				
kõrge	Teg 1.1 Narva ja Narva-Jõesuu tõmbekeskuse turundustrateegia ja turundus tegevuskava väljatöötamine Narva piirkonna peamisteks sihtriikideks on: • Venemaa, eraldi käsitletakse Peterburi ja Moskva suundi, kui Narvale lähimaid suure elanike arvuga linnu; • Läti; • Põhjamaad: Soome ja Rootsi; • pikemas perspektiivis Põhja-Saksamaa.	Narva KOV, Narva-Jõesuu KOV, PET, EAS	Narva KOV/Narva-Jõesuu KOV, PET	Eesti kui reisisihti tuntuse suurendamine, Sihtkoha arenguprogramm	2014-2015
kõrge	Teg 1.2 Narva ja Narva-Jõesuu tõmbekeskuse visuaalse identiteedi loomine	Narva KOV, Narva-Jõesuu KOV	Narva KOV/Narva-Jõesuu KOV	Eesti kui reisisihti tuntuse suurendamine, Sihtkoha arenguprogramm	2014-2015

kõrge	Teg 1.3 Narva ja Narva-Jõesuu tõmbekeskuse turunduskanalite väljaarendamine, sh Narva linna turismikodulehe loomine, e-kanalite arendamine	Narva KOV, Narva-Jõesuu KOV, PET	Narva KOV/Narva-Jõesuu KOV, PET	Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm	2013-2016
kõrge	Teg 1.4 Narva ja Narva-Jõesuu tõmbekeskuse terviseturismi ja linnapuhkuse turismipakettide väljatöötamine ühisturundus, Rakvere (sh Arkna terviseküla) ja Toila turundus Venemaal, Soomes, Rootsis, Saksamaal, Lätis, Norras (reklaamkampaaniad, FAM-reisid, messid, infotrükised, tutvustav raamat jm)	Narva KOV, Narva-Jõesuu KOV, Rakvere, Toila, eraettevõtjad, PET	Narva KOV/Narva-Jõesuu KOV,ettevõtjad, PET	Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm, Sihtkoha arenguprogramm	2013-2020
kõrge	Teg 2 Piirkondliku turismikoostöö mudeli arendamine ja kogemuse levitamine. Tegevused: Põhja-Eesti toodete ja neid ümbritsevate võimaluste tutvustamine sihtgrupile ja sihtturgudel (Läti, Soome, Venemaa, Saksamaa). Meediaplaani koostamine. Kampaaniad sihtturgudel, aktiivne e-turundus, EAS kampaaniates ja FAM reisides osalemine.	PET; KOVID, ettevõtjad, EAS,	PET; KOVID	Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm, LEADER	2014-2020
kõrge	Teg 3 Loodusturismi turismipakettide väljatöötamine, info levitamine turunduskanalite kaudu Venemaal, Saksamaal, Soome turgudel	Ida-Virumaa, Lääne-Virumaa, Rapla, Järvamaa, Harjumaa KOVID, eraettevõtjad, PET	Narva/Narva-Jõesuu KOV, Rakvere, Toila	Sihtkoha arenguprogramm	2014-2020
kõrge	Teg 4 Kultuuriturismi turismipakettide väljatöötamine, info levitamine turunduskanalite kaudu Soomes, Venemaal, Saksamaal, Lätis.	Ida-Virumaa, Lääne-Virumaa, Rapla, Järvamaa, Harjumaa KOVID, eraettevõtjad, PET	Narva/Narva-Jõesuu KOV, Rakvere, Toila	Sihtkoha arenguprogramm	2014-2020